

NT-11556/T Szülőföldünk
Hon- és népismeret 5. osztály
Tanmenet

Készítette: Dr. Baksa Brigitta

Óraszám	Témakör, tananyag	Új ismeretek
	Az én világom (3 óra)	
1. óra	Családunk története. Családfa. Rokonság, szomszédság	Családfa. Rokonsági viszonyok, elnevezések.
2. óra	Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban	A gazdálkodó és iparos életmód jellemzői
3. óra	Az én városom, falum	A település helytörténeti, néprajzi jellemzői
	Találkozás a múlttal: Élet a házban (9 óra)	
4. óra	A ház A magyarok házai	A ház történeti fejlődése. Jurta, veremház, egysejtű ház, többosztatú ház.
5. óra	A magyar paraszti lakóházak külső jellegzetességei	Falazat: földfalak, favázas fal, boronafal. Tetőszerkezet: ágasos-szelemenes, szarufás. Tetőformák: nyereg-, kontyos, sátortető. Házterületek megismerése
6. óra	A konyha Az ételkészítés és eszközei	Kenyérsütés Gabonaételek, burgonyaételek, vajkészítés, hurkatöltés
7. óra	Konyhai kerámiaedények	Fazekasság A kerámiaedények típusai
8. óra	A szoba A szoba berendezése	Sarkos és párhuzamos elrendezésű szobák. Munkasarok – szentsarok
9. óra	Bútorok a szobában	Tároló bútorok Ülőbútorok, asztal, ágy. A lakás textíliái
10. óra	Munkamegosztás a családon belül	A nagycsalád tagjainak feladatai (gazda, kisfiúk, nőtlen legények, nős férfiak, gazdasszony, kislányok, eladó korú lányok, menyecskek) A napi, a heti és az éves munkarend.
11. óra	A játék Tárgykészítő játékok, lányok és fiúk játékaik. Eszközös utánzó, és ügyességi játékok	- vesszőparipa, sárpuska, zúgattyú, bodzapuska, kukoricamuzsika, fűzfasíp, virágkoszorú - csigázás, ugróiskola, ugrókötelezés, pányvázás, abroncsajtás, ostorcsapó, nemzetes, pilinckázás.
	Találkozás a múlttal: Élet a faluban (10 óra)	
12. óra	Gabonamunkák	A talaj megmunkálása – a szántás és a vetés eszközei: eke, fogasborona, vetőábrós,

		tövisborona, fahenger. Az aratás és a szemkinyerés munkafolyamata. A szántáshoz, vetéshez, aratáshoz kapcsolódó szokások.
13. óra	Állattartás	A pásztorok munkája és ünnepeik. A szilaj-, a félszilaj- és a kezestartás.
14. óra	Kendermunkák	Kendermunkák: áztatás, tilolás, dörzsölés, héhelés, fonás, motollálás, gombolyítás, felvetés, csörlés, szövés.
15. óra	A fonó	A fonó ideje és helye. Munka a fonóban A fonóbeli szórakozások, játékok. Udvarlás.
16. óra	Viselet Hétköznapi viselet	Női ruhák: ing, pendely, szoknya, kötény, vállkendő. Férfi ruhák: ing, gatyá, kapca Gyermekviselet
17. óra	Ünnepi viselet	Néhány jellegzetes táj ünnepi viselete
18. óra	Táplálkozás	Hagyományos paraszti ételek Az étkezések rendje
19. óra	A falu közössége	Kalákamunkák: egymás segítése a nagyobb munkákban (szüret, kukoricafosztás, tollfosztás, disznóölés)
20. óra	Az emberi élet fordulói A gyermek születése – hiedelmek és szokások	Gyermekszülés, az anya és az újszülött ellátása. Keresztelői lakoma
21. óra	A házasságkötés szokásai	Udvarlás, kézfogó, jegyesség. A lakodalom előkészületei. A lakodalom tisztségviselői, résztvevői. Lakodalmi szokások.
	Jeles napok, ünnepi szokások (9 óra)	
22. óra	A karácsonyi ünnepkör Az adventi időszak jeles napjai	Advent, Miklós napja, Luca napja,
23. óra	Karácsonyi köszöntő szokások	Szálláskeresés, bölcsőcske, karácsonyi asztal, kántálás, betlehemezés, regöls
24. óra	Betlehemezés	A betlehemezés dramatikus szokásának megismerése, felelevenítése.
25. óra	Karácsonytól újévig terjedő időszak szokásai	Névnapi köszöntés, aprószentek napja, újévi köszöntés
26. óra	Farsang	Vízkereszt: háromkirályjárás. Farsang: farsangi köszöntők, játékok, maszkos alakoskodók

27. óra	Nagyböjt	Böjti tilalmak, böjti játékok. Virágvasárnap szokásai: kiszehajtás, villózás. A nagyhét jeles napjai: nagycsütörtök, nagy péntek, nagyszombat.
28. óra	Húsvét	A húsvét eredete. Jézuskeresés, határkerülés, ételszentelés, zöldágjárás Hajnalozás, locsolkodás, a húsvéti hímes tojás. Komálás, mátkálás
29. óra	Pünkösöd	Pünkösdkirály-választás. Pünkösdkirályné-járás.
30. óra	A nyári napforduló ünnepe	Tűzgyújtás, tűzugrás, Szent Iváni-napi ének
	Magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén (5 óra)	
31. óra	A magyar nép kulturális tagoltsága Dunántúl	Néprajzi csoportok, táji csoportok, nemzetiségek Dunántúl: Rábaköz, Őrség, Tolnai Sárköz
32. óra	Felföld	Palócok, matyók
33. óra	Alföld	Jászok, kunok, hajdúk.
34. óra	Erdély és Moldva	Kalotaszeg, Mezőség, Székelyföld. A bukovinai székelyek és a moldvai csángók.
35. óra	Szülőföldünk	A szülőföld értékei, hagyományai.
36. óra	Év végi ismétlés	A tanév során áttekintett nagy témakörök összegzése
37. óra	Év végi értékelés	